

POSTANOWIENIE

22 stycznia 2026 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Dariusz Pawłyszcz

na posiedzeniu niejawnym 22 stycznia 2026 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa P.

przeciwko L. G.

o zapłatę,

na skutek skargi kasacyjnej L. G.

od wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z 27 czerwca 2024 r., I ACa 1157/22,

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

2. zasądza od L. G. na rzecz P. 5400 (pięć tysięcy czterysta) zł kosztów postępowania kasacyjnego.

(G.G.)

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 19 czerwca 2020 r., XII C 786/18, Sąd Okręgowy we Wrocławiu zasądził od solidarnie od pozwanych dłużników rzeczowych na rzecz nabywcy wierzytelności 767 853,66 zł, z ograniczeniem odpowiedzialności do nieruchomości, przy czym zapłata na rzecz nabywcy wierzytelności przez dłużnika osobistego należności głównej, zasądzonej prawomocnym nakazem zapłaty, zwalnia dłużników rzeczowych ze zobowiązania wobec nabywcy wierzytelności do wysokości dokonanej zapłaty.

Na skutek apelacji dłużników rzeczowych wyrokiem z 23 czerwca 2021 r., I ACa 1020/20, Sąd Apelacyjny we Wrocławiu uchylił wyrok Sądu Okręgowego i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania.

Wyrokiem z 4 maja 2022 r., XII C 1877/21, Sąd Okręgowy we Wrocławiu oddalił powództwo nabywcy wierzytelności.

W toku postępowania apelacyjnego 20 maja 2024 r. jeden z dłużników rzeczowych zmarł, co skutkowało w stosunku do niego zawieszeniem postępowania.

Wyrokiem zaskarżonym skargą kasacyjną Sąd Apelacyjny we Wrocławiu zmienił wyrok Sądu Okręgowego w ten sposób, że zasądził na rzecz nabywcy wierzytelności 767 853, 66 zł z ograniczeniem odpowiedzialności do hipoteki umownej ustanowionej na nieruchomości, przy czym zapłata na rzecz dłużnika rzeczowego przez dłużnika osobistego należności głównej we wskazanej kwocie, wynikającej z prawomocnego nakazu zapłaty, zwalnia dłużnika rzeczowego z zobowiązania wobec nabywcy wierzytelności.

Sąd drugiej instancji ustalił, że 27 października 2010 r. wierzyciel pierwotny oraz dłużnik osobisty zawarli umowę kredytu hipotecznego, na podstawie której bank udzielił kredytu w wysokości 768 453,37 zł. Zabezpieczeniem kredytu była hipoteka zwykła w wysokości 768 453,37 zł oraz hipoteka kaucyjna do sumy 537 917,36 zł, na pierwszym i drugim miejscu, na nieruchomości stanowiącej zabudowaną działkę, stanowiącej wyłączną własność kredytobiorcy.

Pismem z 21 marca 2012 r. bank skierował do kredytobiorcy oświadczenie o wypowiedzeniu umowy kredytu w związku z powstaniem zaległości w jego spłacie, z zachowaniem 30-dniowego okresu wypowiedzenia, przy czym wskazał na możliwość cofnięcia wypowiedzenia w przypadku uregulowania w okresie wypowiedzenia całości zaległych należności. Pismo zostało awizowane 27 marca 2012 r., powtórnie awizowane 3 kwietnia 2012 r., a następnie zwrócone, jako niepodjęte z placówki pocztowej.

Bank i obecny wierzyciel 31 marca 2014 r. zawarli umowę sprzedaży wierzytelności, która obejmowała również wierzytelność dochodzoną w niniejszym postępowaniu. Kredytobiorca i jego rodzice 16 maja 2016 r. zawarli formie aktu notarialnego umowę przeniesienia prawa własności nieruchomości w celu zwolnienia z długu.

Sąd drugiej instancji wskazał, że nie było wątpliwości, co do przejścia uprawnień i roszczeń wynikających ze spornej umowy kredytu, w drodze umowy przelewu wierzytelności. W czasie, kiedy bank kierował do kredytobiorcy wypowiedzenie umowy kredytu, pozwani nie byli jeszcze właścicielami nieruchomości - dłużnikami rzeczowymi. Stali się nimi dopiero na skutek przeniesienia na nich własności nieruchomości obciążonej hipoteką. Bank nie musiał kierować do nich wypowiedzenia kredytu, a ocena skuteczności wypowiedzenia umowy dotyczyć może wyłącznie wypowiedzenia wysłanego do kredytobiorcy.

Pozwana dłużniczka hipoteczna wniosła o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w uwagi na oczywistą zasadność wszystkich podniesionych zarzutów kasacyjnych:

1) naruszenia prawa materialnego, tj. art. 65 § 1 i 2. w zw. z art. 353¹ k.c., art. 75 pr.bank. oraz art. 78 ust. 1 u.k.w.h. przez przyjęcie, iż wystarczającym do skutecznego postawienia w stan wymagalności roszczenia o spłatę kredytu było wystawienie przez bank wobec kredytobiorcy bankowego tytułu egzekucyjnego oraz wydanie przeciwko niemu nakazu zapłaty, podczas gdy strony uregulowały procedurę wypowiedzenia umowy i nie istnieją żadne racjonalne powody, dla których należałoby dopuścić możliwość dokonania przez bank takiego wypowiedzenia umowy w sposób dorozumiany, a zarazem naruszający prawa kredytobiorcy będącego konsumentem;

2) naruszenia przepisów postępowania, tj. art. 327¹ § 1 pkt 1 w zw. z art. 231 k.p.c., przez przyjęcie, iż mimo braku dowodu potwierdzającego należyte wypełnienie przez bank procedury wypowiedzenia umowy kredytu, fakt skutecznego dokonania tego wypowiedzenia był możliwy do ustalenia w drodze domniemania faktycznego, podczas gdy Sąd Apelacyjny nie wyjaśnił w sposób wyczerpujący, na podstawie jakich konkretnie znajdujących się w aktach sprawy dowodach oparł to domniemanie, lecz również Sąd Apelacyjny domniemaniem tym posłużył się w sytuacji istnienia dowodu braku należytego wypełnienia przez bank procedury wypowiedzenia umowy kredytu, jakim jest znajdujący się w aktach sprawy wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie z 28 października 2019 r., XXV C

254/18 z uzasadnieniem, pozbawiający wykonalności bankowy tytuł egzekucyjny wystawiony przez bank ze względu na niedoręczenie kredytobiorcy oświadczenia o wypowiedzeniu kredytu;

3) naruszenie prawa materialnego, tj. art. 5 k.c. w zw. z art. 78 ust. 1 u.k.w.h. przez przyjęcie, iż zarzut skarżącej dotyczący braku wymagalności dochodzonego roszczenia, oparty na braku dokonania skutecznego wypowiedzenia umowy kredytu, jest sprzeczny z zasadami współżycia społecznego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wszystkie trzy zarzuty oparte są na założeniu, że bank nie wypowiedział skutecznie umowy kredytu wobec kredytobiorcy, co ma potwierdzać wyrok pozbawiający wykonalności bankowy tytuł egzekucyjny wystawiony przez bank. Jednak okoliczność, że bank – według oceny Sądu, który pozbawił b.t.e. wykonalności – nie dopełnił procedury wypowiedzenia kredytu przed wystawieniem b.t.e., nie oznacza, że we wszystkich późniejszych procesach, zarówno przeciwko kredytobiorcy jak i dłużnikom hipotecznym, należy przyjmować, że umowa kredytu nadal wiąże. Sąd odwoławczy wskazał, że już po wystawieniu b.t.e. doszło do szeregu zdarzeń pozwalających na ustalenie, że kredytobiorca wiedział o wypowiedzeniu kredytu. W szczególności bank prowadził w oparciu o b.t.e. postępowanie egzekucyjne, a po pozbawieniu go wykonalności uzyskał przeciwko kredytobiorcy prawomocny nakaz zapłaty.

Ponadto budzi wątpliwości teza wyroku pozbawiającego b.t.e. wykonalności, że wypowiedzenie nie zostało skutecznie doręczone. Z uzasadnienia zaskarżonego wyroku oraz skargi kasacyjnej nie wynika, aby bank wysłał wypowiedzenie na adres inny od wskazanego przez kredytobiorcę. Teza ta nie wiąże w procesie przeciwko dłużnikom rzeczowym. Gdyby nawet jednak wiązała, to wiązałaby również prawomocny nakaz zapłaty przeciwko kredytobiorcy, oparty za założeniu skutecznego wypowiedzenia kredytu.

Wobec oparcia wszystkich zarzutów kasacyjnych na założeniu niedoręczenia kredytobiorcy wypowiedzenia umowy przed wystawieniem b.t.e., skarga kasacyjna nie może zostać uznana za oczywiście uzasadnioną.

Ponadto Sąd Apelacyjny nie mógł naruszyć art. 327¹ § pkt 1 k.p.c. Przepis ten normuje treść uzasadnienia wyroku Sądu pierwszej instancji. Tymczasem sąd drugiej instancji może naruszyć wyłącznie art. 387 § 2¹ k.p.c., regulujący treść uzasadnienia wyroku sądu odwoławczego. Natomiast treść pozostałych przepisów k.p.c., powołanych jako naruszone, nie ma związku z uzasadnieniem wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania ze względu na oczywistą zasadność zarzutów naruszenia przepisów postępowania.

Trzeba także zwrócić uwagę na fakt, że zgodnie z art. 78 ust. 1 u.k.w.h., jeżeli wymagalność wierzytelności hipotecznej zależy od wypowiedzenia przez wierzyciela, wypowiedzenie jest skuteczne względem właściciela nieruchomości niebędącego dłużnikiem osobistym, gdy było dokonane w stosunku do niego. Jednak wypowiedzenie dokonane przed wyzbyciem się nieruchomości przez dłużnika nie wymaga powtórzenia wobec nabywców nieruchomości, którzy stali się wierzycielami rzeczowymi już po wypowiedzeniu wierzytelności. Nadto do czynności wierzyciela hipotecznego, których następstwem jest postawienie wierzytelności hipotecznej w stan wymagalności, zaliczane jest wezwanie właściciela nieruchomości do zapłaty, doręczenie pozwu obejmującego żądanie zasądzenia sumy wierzytelności, jak też doręczenie mu zawiadomienia o dokonanym wypowiedzeniu w stosunku do dłużnika osobistego (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 8 marca 2018 r., II CSK 242/17).

Biorąc powyższe pod uwagę Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Na podstawie art. 98 i 99 k.p.c. nabywcy wierzytelności przysługuje od skarżącej zwrot kosztów sporządzenia odpowiedzi na skargę kasacyjną w wysokości stawki minimalnej określonej w stosowanym odpowiednio § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Min. Sprawiedl. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

Dariusz Pawłyszcz

(G.G.)

[a.]